

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

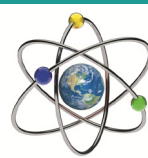
№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 878 sahifa,
3-oktyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyoo Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Use of Innovative Pedagogical Technologies in the Development of Critical Thinking	16
<i>Gulnar Atakhanova Orinbaevna</i>	
Current Aspects of Designing and Implementing Extracurricular Educational Activities at the Primary General Education Level.....	20
<i>Amankosova Dinara Gabitovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsiyati va kasbiy mahorati shakllanishining nazariy asoslari....	24
<i>Axmadaliyeva Moxlaroy To'xtapolatovna</i>	
Pedagogical Model and Stages of Teaching Subjects Through a Project-Based Approach	28
<i>Bannayev Qosimjon</i>	
Lotin tili va zamonaviy tibbiy terminologiya: tarixi, vazifasi va amaliy ahamiyati	31
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Motor alaliyaning nonutqiy simptomatikasi	34
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Talabalar etnomadaniy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari	38
<i>Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li</i>	
Texnologiya darslarida o'quvchilarning texnik savodxonligini robototexnika elementlari asosida rivojlantirish.....	41
<i>Jabborova Umida</i>	
Fizika fanini mutaxassislik fanlari integratsiyasi asosida o'qitishda bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	45
<i>Xayrullayev Asliddin Isatullayevich</i>	
Talaba tomonidan mutaxassislik tilini o'zlashtirishda monologik nutqni o'rgatishning samarali usullari masalasi haqida.....	51
<i>Karimov N. M.</i>	
Zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda kasbiy motiv va motivatsiyaning o'rni	54
<i>Melikova Einora Shuxratovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda pragmatik kompetensiyaning roli.....	58
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
O'quvchilarda iqtisodiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	62
<i>Nishonova Dilafuz</i>	
Computer-Based Formative Assessment: Advantages and Challenges in Teaching English to High School Students	66
<i>Obidjonova Shokhista Bakhtiyorovna</i>	
Metata'lim texnologiyalari asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlash tizimini takomillashtirish.....	70
<i>O'rolboyeva Durdona Sayfiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi darslarning an'anaviy darslarga nisbatan samaradorligini qiyosiy tahlil qilish.....	73
<i>Rasulev Bobirjan Atxamovich</i>	
Pedagogik faoliyatda pedagogning kasbiy taraqqiyoti motivatsiyasining psixologik xususiyatlari	78
<i>Rustamova Surayyo Shaxobiddinovna</i>	
Innovatsion kompetentlik tushunchasi va uning ilmiy-pedagogik asoslari.....	84
<i>Soliyev Eliyor Ravshan o'g'li</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar eshituv idrokini o'yinlar yordamida rivojlantirishning samarali usullari	88
<i>Xalilova Shahnoza</i>	
Zamonaviy ta'limda kommunikativ kompetensiyaning o'rni va ahamiyati.....	92
<i>Yaqubova Nigoraxon Ibrohimjon qizi</i>	
Soliq yuki – mamlakat soliq soliq tizimining asosiy mezonidir	97
<i>Suyunov Otabek Shuxrat o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va takomillashtirish yo'llari	101
<i>Ibodova Sarvinoz Sayfilloyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida gospital pedagogika fanini o'qitishning dolzarb masalalari va uning uslubiy ta'minoti	106
<i>Inogamova Dilfuza Rahmatullaevna</i>	

Chizma geometriya va kompyuter grafikasi: an'anaviy fan va zamonaviy texnologiyaning uyg'unlashuvi .	111
Raximov A. M., Tairova N. S., Sabirova D. U., Xasanova S. T., Tashpulatov R. X.	
Геймификация в обучении английскому языку на начальном этапе обучения	114
Курбанова Назира Низомиддиновна	
Talabalarda tanqidiy va evristik fikrlashni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	117
Adjiev Nayrullo Nazrulloevich	
Konstruktiv yondashuv asosida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish metodikasi.....	122
Amirullayeva Barno Abdulhaqovna	
Kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirishning tajriba-sinov natijalari.....	126
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Babanazarova Ayzada Omirbaevna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni bilingvist sifatida shakllantirishda til o'rganish ko'nikmalari va kompetentsiyalarining rivojlanishi	131
Axmadjonova Gulira'no Muxtorjon qizi	
Talabalarning ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda kooperativ ta'limning metodik yondashuvlari.....	135
Botiraliyeva Gulobar Mahamadismoil qizi	
Talabalarni intellektual faoliyatga tayyorlashda ijtimoiy sherikchilikning pedagogik va metodik asoslari	139
Dilbarjonov Avazbek Ravshanbek o'g'li	
Teacher-Centered and Child-Centered Methods in Early Childhood Education: Insights From Finland and Uzbekistan	143
Djaparova Gulnoza	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Metodik mahorat kuni" va "Metodik mahorat soati"ni tashkil etish	150
Do'stov Davron Zulhaydarovich	
Theoretical, Methodological, and Practical Factors of Differentiated Education	155
Ergash Shonazarovich Khasanov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishda kognitiv yondoshuv	160
Gulbahor Xamidova	
Mustaqil ta'lim – mustahkam bilim.....	164
Halima Shukurova Sunatullayevna	
Integrating Google Classroom and Project-Based Learning for Enhanced Synchronous and Asynchronous Education.....	168
Inomkhojaeva Shodiyakhon Abdukodirkhoja qizi	
O'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	174
Mamadaliyev Axadjon G'aniboyevich	
Hududiy rivojlanishda innovatsion yondashuvlarni strategik boshqaruvga integratsiya qilish yo'llari.....	177
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
O'rta yoshdagi ayollarda harakat faoliyatini rivojlantirishda milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyati	184
Mustafoev Sherali	
Pedagogical and Psychological Foundations of Developing Higher-Order Thinking Skills in Students.....	188
Nasimova Zarina Isomiddin kizi	
Pedagogik ijodkorlikning kasbiy professionallikda namoyon bo'lish xususiyatlari.....	193
Numonova Dildor Umurzoqovna	
Ko'zi oqiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	196
Qarshiboyev Asliddin	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish masalalari.....	200
Qilichova Marxabo Xudayqulovna	
The Transformation of Existential Thought in British Literature: Iris Murdoch's Philosophical Humanism and the Reinterpretation of Freedom	204
Rahmonqulova Zarnigor Nasimjon qizi	
Sportchilarning elektron platformalardan foydalanishning metodik tahlili	209
Saydullayev Zafar Erkinovich	
Adabiy ta'limda estetik tarbiya	216
Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li	
O'qituvchi-trenerning ko'p qirrali kasbiy-pedagogik funksiyalari	220
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Uzluksiz kasbiy rivojlanishda art-pedagogikaning o'qituvchilar hissiy farovonligiga ta'siri	223
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Raqamlashtirish muhitida umumta'lim maktablarida ta'lim sifatini oshirish	226
<i>Xamidova Komila Maxmudovna</i>	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	231
<i>Yo'ichiyev Shaxriyor Xusanovich, O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi</i>	
Совершенствование профессиональных компетенций будущих инженеров на основе интегративного подхода	235
<i>Умарова Гулчехра Абитовна</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning aqliy qobiliyatining psixologik xususiyatlari	238
<i>Alanazarova Sholpan Artikbaevna, Artiqbaeva Miyassar Jumanazarovna</i>	
Biologiya ta'limida innovatsion metodlarni joriy etishda ta'lim menejmentining roli	241
<i>Allayorova Maloxat Normaxmat qizi</i>	
Integrating Innovative Technologies for the Enhancement of Speech and Communication Skills Among Learners With Intellectual Disabilities in Uzbekistan: Pedagogical Approaches and Developmental Outcomes	244
<i>Donisheva Gulruy Akhrorkulovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirishga metodik jihatdan tayyorlash	247
<i>Doniyarov Mavlonbek Arabovich</i>	
Kimyoviy birikmalarda bog'lar sonini hisoblashning yangi matematik usullari	252
<i>Ergashev Vahob Ergashevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	257
<i>G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida steam fanlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitishning metodik asoslari	261
<i>Jamolova Sitara Muzaffar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish samaradorligi	264
<i>Mamadiyrov Jamol</i>	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalar mustaqil faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar	268
<i>Mamayusupova Nafisa Abdulatifovna</i>	
Para yengil atletikachilarda nayza uloqtirish texnikasini takomillashtirish uslubiyati	271
<i>Qiyomova Shohsanam Yarash qizi</i>	
Difficulties in Enhancing Communicativeness of Pre-Service English Teachers	275
<i>Kurbonova Maftuna Fakhriddinovna, Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Principles of Teaching Basic Foreign Language Skills (EFL)	278
<i>Samandarova Gulsara Ismatilloevna</i>	
O'quvchilarning innovatsion ta'lim muhitida tayanch kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarbligi	282
<i>Toshpulatova Farida Radjabovna</i>	
Корпоративная культура педагогов и внутренняя стабильность ДОО	286
<i>Буранова Шохноза Абдуразаковна</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	290
<i>Шадиева Нигора Шариповна</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida oliy ta'lim sifatini oshirishda innovatsion yondashuvlar	295
<i>Baytileuova Gulnaz Quralbay qizi</i>	
Yangi avlod pedagoglarini tayyorlash: kompetensiyalar va qadriyatlarining roli	298
<i>Ro'ziboyeva Ma'mura Abdunabiyevna</i>	
Astronomiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvdan foydalanib o'qitishning ta'lim tizimidagi o'rni	301
<i>Barakayeva Sarvinov To'liqunovna</i>	
Alohida e'tiborga muhtoj bolalar bilan ishlashda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash	305
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Namozova Sevinch Asqar qizi</i>	
Ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda pedagogik qadriyatlarining ustuvorligi	310
<i>Jumayeva Gulnara Tursunpulatovna</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarini maqsadli boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslari	314
<i>Mahmudova Zulfiya Xomitovna</i>	
Pedagogical Methodology Improve Students' Professional Mobility in Acquisition of Specialty	319
<i>Khidirova Muhabbat Murodillayevna</i>	

Boshlang'ich sinf ona tili darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	322
Ismoilova Surmaxon Amonovna, Yusupova Mohinur	
Qoraqalpoqlarning dehqonchilik marosimlari	326
Orinboyeva Go'zal Polatovna	
The Complexity of Training Teaching Staff for Work in Public Schools Organized in Medical Stations in Uzbekistan.....	330
Inogamova Dilfuza Rakhmatullaevna	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya fanini o'qitishda STEM yondashuvi orqali o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	335
Jabbarova Zuhra Omondullayevna	
Eshitishda nuqsoni mavjud bolalarni nutqini shakllantirish metodikasi	338
Z. N. Mamarajabova	
5–7-sinf qizlarida raqamli texnologiyalar ta'sirida tarbiya jarayonining o'ziga xosliklari.....	341
Abdurazzoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish diagnostikasi: metodlar va natijalar ..	345
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
PISA topshiriqlari asosida o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	349
Axunjanova Shirmonoy Isroiljonovna	
Bo'lajak surdotarjimonlar uchun faoliyat turlarini tanlashda ko'maklashish	354
Dehqanova Muborakxon G'iyosiddinovna	
Mustaqil ta'limni tashkillashtirishda tarjimadan foydalanish jarayonlari	357
Erkayev Elmirza Temirovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishda kreativ va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarining o'rni.....	361
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Tasks, Exercises, and Activities in the English Classroom: Differences, Similarities, and Effective Use	366
Qodirov Olim Odilovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish masalalari	372
Safarova Mohichehra Xonzafarovna	
Malaka oshirish tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tabiiy-ilmiy savodxonligini rivojlantirish masalalari.....	376
Saidova Dilnoza Maripovna	
O'zbekiston va Yaponiya dzyudo trenerlarining mashg'ulot jarayonlarini qiyosiy tahlili.....	380
Sharipov Xabibullo Abduqahhorovich	
"Kompyuter lingvistikasi"ning rivojlanish tendensiyasi.....	386
Xusanboyeva Muxlisa Ikrojon qizi	
Педагогические технологии стратегического развития взаимного сотрудничества организаций дошкольного образования и родителей.....	392
Тухлиев Муслимбек Шерзод угли	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim tizimini joriy etish muammolari	397
Dilbar Nurkeldiyeva	
Ixtisoslashtirilgan ta'lim muasasalarida tarbiyaning o'rni.....	401
Laylo Sharopovna Nurmuxamedova	
Intellektida kamchiligi bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvida muloqotning shakllanish xususiyatlari	405
Shahnoza Amirsaidova	
Aqli zaif bolalarga ta'lim jarayonida o'yin faoliyatini shakllantirishning ahamiyati.....	409
Ziyodullayeva E'zoza Ne'matjonovna	
Pedagogik texnologiyalar metodlarini tanlash va qo'llashning umumiy mezonlari	412
Abdullayeva Komila Tursunovna	
Didaktik o'yinlar vositasida 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	416
Askarova Gulayim Arislan qizi	
Yugurib kelib uzunlikka sakrovchilarda tezkorlikni samarali va jadal rivojlantirishni ilmiy asoslash.....	420
Avazov Shukrullo Ibatovich, Nuraliyeva O'g'iloy Shomurotovna, Mustafayev Ismoil Nuralio'g'li	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'limning o'ziga xos xususiyatlari va zaruriyati.....	425
Axmedova Mastura Jamoliddinovna	
Imkoniyati cheklangan o'quvchilarda tabiatshunoslik kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	430
Azizova Dilnora	

Bo'lajak shifokorlarda tibbiy – deontologik kompetensiyalarni shakllanishida tibbiy amaliyotning ahamiyati.....	435
Babadjanova Gulchexra Baxtiyarovna	
Bolaning aqliy rivojlanishini yoritadigan ko'rsatkichlar	440
Bozorboyev Javlon Davlatali o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarning kasbiy-metodik kompetensiyalarini rivojlantirish xususiyatlari.....	445
Daminova Maftuna Asqarali qizi	
Kreativ pedagogika fani va mantiqiy fikrlash kompetentligi orasidagi bog'liqlik.....	449
Diyora Egamberdiyeva	
Oilani mustahkamlovchi va ajralishiga olib keluvchi omillar	454
Haqberdiyev Jamoliddin Abdug'affor o'g'li	
Quality Management as a Functional and Attributive Characteristic of Modern Management.....	458
Jabbarbergenova Bibimaryam Amangeldievna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda pedagogik va psixologik jarayonlar	464
Mamedova Maxfuza Erkinovna	
Huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishda yuridik ta'limning roli: tahlil va takliflar	470
Mansurova Zilola Akromxonovna	
Pedagogik ta'limda klaster yondashuvi: O'zbekiston va jahon tajribasi	474
Nafisa Tokhirova Dilshod qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy-pedagogik asoslari: zamonaviy yondashuvlar va innovatsion imkoniyatlarning integratsiyasi asosida shakllanish jarayoni.....	478
Norqulov Lutfullo Mamarajabovich	
Montessori metodikasi va undagi bolalar sensomotorikasini rivojlantirishga doir tajribalar tahlili	484
Parmonova Laylo Ilxomovna	
Molekulyar fizikani modellashtirish orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	488
Q. U. Tog'ayeva	
Milliy tarbiyada raqamli vositalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	493
Qo'shnazarova Nozima Maxmutjon qizi	
Learning Intercultural Communication Through Social Media: the Approach of Modern Students	498
Raxmonqulova Feruza Akmal qizi	
Aqliy rivojlanishda muammolari bor maktab o'quvchilarida geometrik tushunchalarni shakllantirishning nazariy asoslar.....	502
Shodiyeva Navbaxor Xabibulla qizi	
Logopedning kasbiy faoliyatida deontologiya va kompetentlikning roli va ahamiyati	506
Temurova Gulchexra Xudoyqulovna, Isomitdinova Shaxinabonu Zavqiddin qizi	
STEAM ta'limida lego konstruktorelarning o'rni va ahamiyati.....	511
Toshpulatova Farida Radjabovna	
Diagnostikasi va reabilitatsiya qilishda eshitishda nuqsoni bo'lgan bola va ularning ota-onalari bilan bog'liq muammolar.....	514
Toshpulova Nodira Sultonmurod qizi	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligi o'rtasidagi o'zaro munosabat shakllari.....	518
Turdiqulova Luiza Zayniddinovna	
O'zbekistonda ESG tamoyillarining ta'limga integratsiyasi: yutuqlar, muammolar va istiqbollari	522
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning fazoviy tasavvurlarini shakllantirish	526
Xamidova Muyassar Polsaidovna	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning asosiy didaktik prinsiplari.....	530
Yuldashev Shukrullo	
Комплексная методика развития и обучения юных футболистов	536
Ортиков Умиджон Худойбердиевич	
Особенности деятельности детей с нарушением зрения	544
Юсупова Назира	
Integration of Music and Language: Creative Approaches to Teaching English to Music Students	548
Akbarova Moxichexra	

Ingliz tilida yozuv malakalarini takomillashtirishda baholash metodikasi.....	553
Alimardonova Malika Botir qizi	
Yosh kurashchilarni jismoniy va aqliy rivojlantirishda basketbol o'yinining ahamiyati	560
Haqnazarov Qurbon Qo'shayevich	
Voleybol murabbiylarining innovatsion fikrlash qobiliyatini shakllantirish usullari	566
Haqqulov Akbar Abdiraupovich	
Sociolinguistic Competence and Intercultural Communicative Competence: Intertwining Concepts and Practical Implications	571
Kuchmurodova Gulnora Khatamovna	
Ilk qadam davlat dasturida steam ta'lim elementlaridan foydalanish imkoniyati	575
Nazarova Aziza Sohib qizi	
Kasbiy rivojlanish jarayonida rahbar shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	579
Roziqova Nazokat Alisher qizi	
Deontologik yondashuvning nazariy-pedagogik asoslari va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati	583
Tashpulatova Nodira Olimjon qizi	
Kasbiy-pedagogik tayyorgarlikda fanlararo integratsiya asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarining metodik salohiyatini oshirish yo'llari.....	586
Kashimova Aziza Alisherovna	
Природа и механизм действия биологических иммуностимуляторов на организм животных	590
Койилова Мехринисо Джураевна	
Badiiy asarlar ustida ishlash jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional intellektini shakllantirish mezonlari	594
Jamalova Kamola Shahobiddinovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish asosida fizika o'qitish metodikasini takomillashtirish	600
Musurmonova Shaxnoza Dilshod qizi	
Futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari.....	606
Babayev Anvarjon Axmedovich	
Semantik afaziya va uni bartaraf etish yo'llari	611
Umida O'tabasarova Mexmanovna, G'anieva Gulrux Tavakkaljon qizi	
Сравнительный анализ национальных видов борьбы Японии.....	616
Даминов Илхом Аширалиевич	
Pedagogik jarayonda kognitiv rivojlanishga ta'sir qiluvchi omillar va bu faoliyatni rivojlantiruvchi interaktiv metodlar va texnologiyalar	621
Abdiraimova Gulrux Samad qizi	
Aqli zaif kichik maktab yoshidagi bolalarda o'qishni o'zlashtirishga motivatsion tayyorlikni shakllantirish ...	625
Abdunazarov Abdumutal Olimovich, Xaitboyeva Kumushxon Farxodjon qizi	
Psixik rivojlanishida kechikishi bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda neyrokorreksiya mashg'ulotlarning ahamiyati	628
Akramova Xafiza Samadovna, Jumanova Mashhura Shokir qizi	
Pedagogik amaliyotning bo'lajak o'qituvchilar tayyorlash tizimidagi o'rni	632
Aliyeva Mavjudaxon Baxromjon qizi	
O'zbek tili darslarida media matnlardan foydalanish usullari.....	637
Allakhova Bagdagul Djoldasbayevna	
Media axborot vositalarining bolalar va o'smir yoshlarga ta'siri.....	640
Arobova Shohsanam Akram qizi	
Biologiya ta'limida tizimli-faoliyatli yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	645
Asrorova Odinaoy Otabek qizi	
Maktabgacha yoshdagi dizartirik bolalarning so'z boyligini rivojlantirish yo'llari	650
Azizova Nilyufar Mirziyadovna	
Ijtimoiy pedagog faoliyatida innovatsion yondashuvlar	656
Bahriddinova Gavhar Oydinova	
Ta'lim tizimida deontologik yondashuvlarning pedagogik imoniyatlari.....	659
Boboxujayev Johnomirzo Umar o'g'li	
Zamonaviy ta'limda imkoniyati cheklangan bolalarga nisbatan inklyuziv yondashuv.....	662
Djurayeva Hurshida	
Libos va aksessuarlar orqali milliy estetik didni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari	666
Doniyorova Shahnoza Erkin qizi	

Mantiqiy fikrlashni rivojlantiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish bosqichlari mazmuni	672
Dosbayeva Shahnoza Abdurahimovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga chet tili o'rgatishning pedagogik-psixologik asoslari.....	675
Ergasheva Xilola Yunusxonovna	
Use of Artificial Intelligence in Teaching English as a Foreign Language for Uzbekistan General Schools.....	679
Feruza Zokirova Adham qizi	
Efferent motor afaziya va uni bartaraf etish yo'llari.....	682
G'anieva Gulrux Tavakkaljon qizi	
O'quvchilarda ekologik kompetensiyani shakllantirish: biologiya darslarida global ekologik muammolar tahlili.....	686
Ibragimova Sitara Akmal qizi	
Ba'zi 3D-metallarining 2-amino-5-allitio-1,3,4-tiadiazol bilan kompleks birikmalarini o'rganish	690
Jumaniyazova Gulxumar Karimbayevna	
Tizimli bilish kompetentligining mazmuni va uning maktabgacha ta'limdagi o'rni	696
Mirazimova Muxabbat Normatovna	
O'qituvchilik mahorati va axloqiy madaniyatning mushtarakligi.....	700
Nabiyev Islom Karimovich	
Qarshi shahrida turizm menejerlarining kasbiy malakasini uzluksiz takomillashtirishni ta'minlash	706
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida moslashuvchan kompetensiyalarni shakllantirishning metodik asoslari....	710
Nuriddinova Diyora Isaqali qizi	
Mediasavodxonlik vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari.....	714
Pardayev Asror Ikromovich	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi	718
Qayumova Mahfuzaxon Alisher qizi	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	724
Quldashev Murodjon G'aniyevich	
Bugungi voleybolda to'p uzatish texnikasi va aniqligini 13–14 yoshdan boshlab aylanish harakatlari ta'sirida shakllantirish afzalligi	727
Rejapov O'tkirbek G'ayratjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga bolalar o'yin folklorini o'rgatishda tolerantlikni rivojlantirishning metodik usullari va texnologiyalari.....	733
Ro'ziboyeva Madina Salimovna	
Pedagogik muloqot tushunchasi va uning o'ziga xos xususiyatlari	737
Ro'zimatova Maxpuza	
Intellektual qadriyatlarning talaba yoshlar aksiologik hayotiy pozitsiyasini shakllantirishdagi roli	743
Rustam Latipov Mamadaliyevich	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlashda AI-platformalarni integratsiyalashning amaliy mexanizmlari	747
Rustamov Kamoliddin Ziyodillo o'g'li	
Maktab biologiya ta'limida individuallashtirish texnologiyasidan foydalanish metodikasi.....	754
Savutova Malohat Erkinovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning turizm sohasiga bo'lgan munosabatini o'rganishning ijtimoiy-pedagogik metodikasi.....	760
Shodiyorov Rustam Xasan o'g'li	
Bo'lajak harbiy xizmatchilarda deontologik yondashuvlar asosida raqamli muloqot madaniyatini shakllantirish.....	764
Soyibnazarov Baxtiyor Abdunazar o'g'li	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida umumiy yer bilimi fanidan amaliy mashg'ulotlar tizimini kasbiy faoliyatga yo'naltirishning dolzarb masalalari.....	770
Sultanova N. B.	
Ijtimoiy reabilitatsiyani amalga oshirishda tibbiy-psixokorreksion maslahat ishlar mazmuni.....	775
Suvanqulova Shaxnoza Karimqulovna	
Blokcheyn texnologiyasining ta'lim jarayonida qo'llanilishi va imkoniyatlari	780
Suyumov Jo'rabek Yunusaliyevich	

Oila va xotin-qizlar tizimida kollaborativ madaniyatning o'ziga xos xususiyatlari	783
<i>Tojibayeva Nazokatxon</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning o'rne	787
<i>To'xtasinova Nigoraxon Azizxon qizi</i>	
Oliy o'quv yurtlarida analitik kimyo fanini o'qitishning samaradorlik ko'rsatkichlari	793
<i>Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi</i>	
Antroposentrik yondashuv asosida o'quvchilarda insonparvarlik fazilatlarini shakllantirish yo'llari	796
<i>Xamidova Nigora Ibrohimovna</i>	
Обучение говорению на русском языке абитуриентов с помощью настольных игр	800
<i>Абдулахадова Шохид</i>	
Особенности педагогической деятельности и их виды	803
<i>Мавжудова Ш. С., Мирходжаева Д.</i>	
Развитие критического мышления младших школьников на уроках читательской грамотности	808
<i>Мухаммадиева Марифат Мурод кизи</i>	
Искусство подбора слов: стилистические и семантические возможности перифраз	811
<i>Юлдашева Дилноза Бекмуродовна</i>	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida talabalarda refleksiv tafakkurni rivojlantirishning vazifalari va pedagogik imkoniyatlari	815
<i>Abdullayeva Ziroatxon Qurbonovna</i>	
The Human Factor in AI-Mediated English Instruction: Balancing Technology and Pedagogical Expertise	818
<i>Ikramova Aziza Aminovna</i>	
Madaniyat tushunchasi va uni xorijiy til o'qitishda o'rganish zarurati	823
<i>Ma'murova Farangiz Ne'matovna</i>	
O'quvchilarda tanqidiy tafakkurni shakllantirish: zamonaviy pedagogik yondashuvlar va ularning samaradorligi	827
<i>Ostonova Ma'mura Ulug'bek qizi</i>	
Ko'zi o'z boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	830
<i>Qarshiboyev Asliddin</i>	
Farzand tarbiyasida ota-onaning pedagogik-psixologik malakalari	834
<i>Xojimirzayeva Shaxnoza Shokir qizi</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'quvchilarni kasb-hunarga yo'llashning tashkiliy-ilmiy asoslari	839
<i>Xolmatov Pardaboy Qoraboevich</i>	
Методология типологического и сравнительного анализа детского фольклора	844
<i>Азмиева Э. Э.</i>	
Мaktabgacha ta'lim elementar matematik tushunchalarni rivojlantirish zarurati	851
<i>Xoldarova F. M.</i>	
Multimadaniy muhitda pedagoglarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari	854
<i>Gulyamova Nafisa Burikulovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyat tushunchalarini shakllantirishda oila va mahallaning roli	858
<i>Rizayeva Xusniya Ubayevna</i>	
Raqamli pedagogika: zamonaviy ta'limda innovatsion texnologiyalar roli	861
<i>Maxmudova Dilnoza Xaytmirzaevna</i>	
Badiiy adabiyot – maktabgacha yoshdagi bolalarda estetik dunyoqarashni shakllantiruvchi omil sifatida	865
<i>Xujamberdiyeva Shahnoza Kupaysinovna</i>	
Yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'lim islohatlar bosqichida	868
<i>Boyqulov Azamat Maxram o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor o'rinbosarlarining menejerlik ko'nikmalarini rivojlantirishning xorijiy tajribasi va uni mahalliy sharoitda qo'llash imkoniyatlari	871
<i>Maxamadaliyeva Ezoza Rustamxo'ja qizi</i>	
Oliy badiiy pedagogik ta'lim muassasasida bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini maktab o'quvchilarida illyustrativ rasm ishlashga oid kompetensiyalarini shakllantirishga tayyorlashning mazmuni	875
<i>Sobirov Sarvar Tursunmurotovich</i>	

PEDAGOGIK AMALIYOTNING BO'LAJAK O'QITUVCHILAR TAYYORLASH TIZIMIDAGI O'RNI

Aliyeva Mavjudaxon Baxromjon qizi
Qo'qon Davlat Universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada pedagogik amaliyotning bo'lajak o'qituvchilar tayyorlash tizimidagi o'rni, ahamiyati, shakllari va tashkil etish metodikasi ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilingan. Pedagogik amaliyotning maqsadlari, vazifalari, turlari va bosqichlari; nazariya va amaliyot aloqasi; professional kompetensiyalar shakllanishi; amaliyot jarayonini boshqarish va baholash masalalari chuqur o'rganilgan. Tadqiqotda zamonaviy pedagogik ta'lim talablari, xalqaro tajriba va O'zbekiston amaliyoti ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik amaliyot, o'qituvchilar tayyorlash, professional kompetensiya, nazariya va amaliyot, pedagogik mahorat, o'quv jarayoni, staj, mentorlik, refleksiya, pedagogik faoliyat.

Abstract: The article provides a scientific-theoretical and practical analysis of the role, significance, forms, and organizational methodology of teaching practice within the system of training future teachers. The study thoroughly examines the goals, tasks, types, and stages of teaching practice; the connection between theory and practice; the formation of professional competencies; and issues of managing and assessing the practicum process. Modern requirements for pedagogical education, international experience, and practices from Uzbekistan are also presented.

Key words: teaching practice, teacher education, professional competence, theory and practice, pedagogical mastery, learning process, internship, mentoring, reflection, pedagogical activity.

Аннотация: В статье научно-теоретически и практико-ориентированно проанализирована роль, значение, формы и методика организации педагогической практики в системе подготовки будущих учителей. Детально рассмотрены цели, задачи, виды и этапы практики; связь теории и практики; формирование профессиональных компетенций; вопросы управления и оценки практической подготовки. В исследовании представлены современные требования к педагогическому образованию, международный опыт и практика Узбекистана.

Ключевые слова: педагогическая практика, подготовка учителей, профессиональная компетентность, теория и практика, педагогическое мастерство, учебный процесс, стаж, наставничество, рефлексия, педагогическая деятельность.

KIRISH

O'qituvchi kasbi jamiyatdagi eng muhim va mas'uliyatli kasblardan biri bo'lib, kelajak avlodning shakllanishi, ta'lim-tarbiya olishi va shaxs sifatida rivojlanishi bevosita o'qituvchi qo'lga ishonib topshiriladi. Shu sababli o'qituvchilarni tayyorlash tizimi davlat ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Har bir mamlakat o'z ta'lim tizimi sifatini oshirish uchun, avvalo, o'qituvchilarni tayyorlash jarayoniga alohida e'tibor qaratadi.

Yuqori malakali, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega, o'z kasbini sevuvchi, innovatsion fikrlovchi o'qituvchilarni tayyorlash murakkab va ko'p qirrali jarayondir. Bu jarayon nafaqat nazariy ta'limni, balki keng qamrovli, maqsadga muvofiq tashkil etilgan amaliy tayyorgarlikni ham talab etadi. Aynan pedagogik amaliyot – nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantiradigan, talabalarni haqiqiy professional faoliyatga tayyorlaydigan, pedagogik mahorat shakllanadigan muhim bo'g'in hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini tubdan isloh qilish va uni zamonaviy standartlarga moslashtirish jarayonida o'qituvchilarni tayyorlash tizimini takomillashtirish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Prezident farmonlari, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun hamda Davlat ta'lim standartlari o'qituvchilar tayyorlashning yangi tizimini yaratish, nazariya va amaliyot muvozanatini ta'minlash hamda pedagogik amaliyot sifatini oshirish vazifalarini belgilab bermoqda.

Pedagogika universitetlari va o'qituvchilarni tayyorlaydigan oliy ta'lim muassasalari o'z o'quv rejalarida pedagogik amaliyotga katta hajm va ahamiyat bermoqda. Biroq pedagogik amaliyotni samarali tashkil etish, uning natijadorligini ta'minlash, nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni mustahkamlash borasida hali ham yechimini kutayotgan muammolar mavjud. Shu sababli pedagogik amaliyotning metodik asoslarini yanada takomillashtirish, innovatsion yondashuvlar asosida uni tashkil etish bugungi kunda dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik amaliyot masalasi pedagogika fanida uzoq tarixga ega bo'lib, K.D. Ushinskiy, A.S. Makarenko, V.A. Sukhomlinskiy kabi klassik pedagoglar o'qituvchini tayyorlash jarayonida amaliy tajribaning muhimligini alohida ta'kidlaganlar. Zamonaviy davrda pedagogik amaliyot nazariyasi va metodikasi bo'yicha O.A. Abdullina, V.A. Slastyonin, N.V. Kuzmina, V.K. Rozov kabi olimlar tomonidan fundamental tadqiqotlar olib borilgan.

O'zbek pedagogikasida N.A. Muslimov, Sh.E. Qurbonov, K. Qoronboyev, G.B. Sharipova, H. Rasulov kabi olimlar pedagogik kadrlar tayyorlash va pedagogik amaliyot masalalariga o'z hissalarini qo'shganlar. Biroq zamonaviy talablar, yangi pedagogik texnologiyalar va raqamlashtirish sharoitida pedagogik amaliyotni tashkil etish metodikasini yangilash va takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa bo'lib qolmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Pedagogik amaliyot o'qituvchilarni tayyorlash jarayonining ajralmas tarkibiy qismi bo'lib, talabalar oliy ta'lim muassasasida o'rgangan nazariy bilimlarini amaliy faoliyatda qo'llash, pedagogik ko'nikma va malakalarni shakllantirish, haqiqiy ta'lim muhitida ishlash tajribasini to'plash maqsadida tashkil etiladigan maxsus pedagogik faoliyat shaklidir. Pedagogik amaliyot talabalarni nazariyadan amaliyotga, o'rganuvchi pozitsiyasidan o'qituvchi pozitsiyasiga o'tkazuvchi muhim bosqich bo'lib, pedagogik faoliyat uchun zarur bo'lgan barcha kompetensiyalarni integrativ ravishda rivojlantiradigan jarayon hisoblanadi. Bu nafaqat pedagogik nazariya va metodikani o'zlashtirishdan keyingi qo'shimcha bosqich emas, balki nazariya va amaliyotni uzviy bog'lovchi, bir-birini boyituvchi muhim pedagogik vositadir.

Pedagogik amaliyotning asosiy maqsadi – bo'lajak o'qituvchilarni professional pedagogik faoliyatga kompleks tayyorlash, nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantirish, pedagogik mahoratning dastlabki asoslarini shakllantirish, ta'lim muassasalari faoliyati bilan tanishtirish va mustaqil ish yuritish qobiliyatini rivojlantirishdan iboratdir. Ushbu umumiy maqsad bir qator aniq va o'lchab bo'ladigan vazifalar orqali amalga oshiriladi.

- *Birinchi vazifa* – nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish bo'lib, talabalar pedagogika, psixologiya va fan metodikalari bo'yicha olgan nazariy bilimlarini haqiqiy dars, tarbiyaviy ishlar hamda sinf rahbarligi faoliyatida amalda sinab ko'rishlari, nazariy tushunchalar bilan amaliy vazifalar o'rtasidagi bog'liqlikni tushunishlari zarur.
- *Ikkinchi vazifa* – pedagogik faoliyatning barcha jihatlarini bilan tanishish va tajriba to'plashdir. Talabalar nafaqat dars o'tish, balki sinf rahbarligi, tarbiyaviy ishlar, ota-onalar bilan ishlash, maktab ma'muriyati faoliyati, psixologik xizmat, qo'shimcha ta'lim va o'quv-metodik ishlar kabi pedagogik faoliyatning turli yo'nalishlarini kuzatish, ularda ishtirok etish hamda tajriba to'plashlari kerak.
- *Uchinchi vazifa* – professional kompetensiyalarni shakllantirishdir. Zamonaviy o'qituvchi kompetensiya modeli asosida pedagogda bo'lishi zarur bo'lgan kommunikativ, metodologik, psixologik, texnologik va refleksiv kompetensiyalarni amaliyot jarayonida rivojlantirish muhimdir.
- *To'rtinchi vazifa* – pedagogik tafakkur va kasbiy ongini shakllantirishdir. Talabalar o'qituvchi kasbining ahamiyati, mas'uliyati va murakkabligini chuqur anglashlari, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, pedagogik qarorlar qabul qilish, o'z imkoniyatlarini baholash qobiliyatini rivojlantirishlari zarur.
- *Beshinchi vazifa* – o'z-o'zini rivojlantirish va refleksiya ko'nikmalarini shakllantirishdir. Talabalar o'z faoliyatini tanqidiy tahlil qilish, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, qiyinchiliklarni bartaraf etish, kelajakdagi professional rivojlanish yo'llarini belgilash va doimiy o'rganish ehtiyojini his etishlari kerak.
- *Oldinchi vazifa* – mentorlik va hamkorlik tajribasini o'zlashtirishdir. Talabalar tajribali o'qituvchilar hamda metodistlar bilan yaqin hamkorlikda ishlash, ularning tajribasidan o'rganish, maslahat olish, qo'llab-quvvatlash madaniyatini egallashlari lozim.

Pedagogik amaliyot turli bosqichlarda, xilma-xil shakl va mazmunda tashkil etiladi. Uning turlari o'rganish bosqichiga, davomiyligiga hamda mazmuniga qarab farqlanadi:

- **Kuzatuv (tanishuv) amaliyoti** – dastlabki kurslarda o'tkazilib, talabalar maktab muhitini o'rganadilar, pedagogik jarayonni kuzatadilar.
- **O'quv (mazmuniy-metodik) amaliyoti** – o'rta kurslarda o'tkazilib, talabalar o'z mutaxassislik fanlari bo'yicha dars o'tish elementlarini sinab ko'radilar.
- **Ishlab chiqarish amaliyoti** – yakuniy kurslarda to'liq dars o'tish, tarbiyaviy tadbirlar o'tkazish, sinf rahbarligi kabi vazifalarni bajarish bosqichidir.
- **Davlat (yakuniy) pedagogik stajirovka** – talabaning mustaqil o'qituvchi sifatida faoliyat yuritish bosqichi bo'lib, bu jarayon professional tayyorgarlikning sinov davridir.

Shuningdek, amaliyot joylari xilma-xildir: umumta'lim maktablari, litseylar, gimnaziyalar, maktabgacha ta'lim muassasalari, maxsus ta'lim markazlari, san'at va sport maktablari, qo'shimcha ta'lim muassasalari va universitetlarning tajriba-sinov maktablari.

Nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlash pedagogik ta'limning eng muhim vazifasidir. Bu borada amaliyotga yo'naltirilgan o'quv dasturlarini ishlab chiqish, sifatli mentorlik tizimini yaratish, universitet va maktab hamkorligini mustahkamlash, refleksiv yondashuvni joriy etish hamda zamonaviy raqamli texnologiyalarni qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy pedagogik ta'lim kompetensiyaviy yondashuvga asoslanadi. O'qituvchi professional kompetensiyasi predmet, psixologik-pedagogik, metodik, kommunikativ, texnologik, refleksiv, tashkiliy va shaxsiy-kompetensiya kabi komponentlardan iborat bo'lib, pedagogik amaliyot bu kompetensiyalarni real sharoitda shakllantirish va rivojlantirish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Samarali pedagogik amaliyotni tashkil etish bir necha asosiy bosqichlardan iborat bo'lib, har bir bosqich o'ziga xos vazifalarga ega.

- **Birinchi bosqich – tayyorgarlik bosqichi:** Bu bosqich universitet va talabalar tomonidan amalga oshiriladigan tayyorgarlik jarayonini o'z ichiga oladi. Oliy ta'lim muassasasi amaliyot dasturini ishlab chiqadi, maqsad, vazifalar, mazmun, shakl va metodlarni belgilaydi, amaliyot o'tkaziladigan ta'lim muassasalari bilan shartnomalar tuzadi, mentor o'qituvchilarni tanlaydi, ular bilan hamkorlik o'rnatadi, mas'ul metodistlarni tayinlaydi. Zarur hujjatlar – amaliyot dasturi, kundaliklar, hisobot shakllari – tayyorlanadi va talabalarni amaliyotga yo'llash buyrug'i chiqariladi. Talabalar esa tayyorgarlik seminarlarida qatnashadilar, amaliyotning maqsad va vazifalarini tushunadilar, hujjatlar bilan tanishadilar, dars ishlanmalari va o'quv materiallarini tayyorlaydilar, psixologik jihatdan o'qituvchilik faoliyatiga tayyorlanadilar.
- **Ikkinchi bosqich – adaptatsiya (moslashuv) bosqichi:** Bu bosqichda talabalar amaliyot joyi bilan tanishadilar: maktab rahbariyati, o'qituvchilar jamoasi, o'quvchilar, sinf tarkibi, o'quv xonalari, kutubxona, sport zali va boshqa infratuzilma bilan yaqindan tanishadilar. Mentor o'qituvchi bilan aloqalar o'rnatiladi, uning darslari kuzatiladi. Talabalar yangi muhitga moslashadilar, o'qituvchi rolini his eta boshlaydilar va dastlabki pedagogik tajribani orttiradilar.
- **Uchinchi bosqich – faol amaliy faoliyat bosqichi:** Bu bosqich amaliyotning asosiy, eng uzoq qismi bo'lib, talabalar to'liq pedagogik faoliyatni amalga oshiradilar. Ular dars kuzatuv va tahlilini o'tkazadilar, dars ishlanmalari tayyorlaydilar, mustaqil darslar o'tadilar, tarbiyaviy tadbirlar tashkil etadilar, sinf rahbarligi, ota-onalar bilan muloqot, maktab tadbirlarida ishtirok etish, pedagogik kengash va metodik birlashmalarda qatnashish orqali amaliy tajriba to'playdilar.
- **To'rtinchi bosqich – yakuniy bosqich:** Amaliyot yakunida talabalar o'z faoliyatlarini umumlashtiradilar, hisobotlar tayyorlaydilar, ochiq dars yoki yakuniy tadbir o'tkazadilar. Mentor va maktab rahbariyatidan xususiyatnoma olishadi, barcha hujjatlarni to'ldirib universitetga topshiradilar. Universitetda yakuniy konferensiya yoki seminarda amaliyot natijalari muhokama qilinadi, talabalar o'z tajriba va yutuqlari bilan o'rtoqlashadilar, o'qituvchilar esa tahlil va tavsiyalar beradilar.

- **Beshinchi bosqich – baholash bosqichi:** Amaliyot samaradorligi bir qator mezonlar asosida baholanadi: darslar sifati, tarbiyaviy ishlar samaradorligi, hujjatlarning to'liqligi, kundalik va hisobotlarning sifat darajasi, professional kompetensiyalarning rivojlanishi, mehnat intizomi, mentor va rahbariyat bahosi, o'z-o'zini tahlil va refleksiya. Yakuniy baho ko'pincha differensial bo'lib, turli jihatlar alohida baholanadi va yakuniy umumiy natija chiqariladi.

Finlandiya tajribasi – Finlandiya o'qituvchilarni tayyorlash tizimi dunyoda eng samarali tizimlardan biri hisoblanadi. Bu yerda pedagogik amaliyot magistratura bosqichida amalga oshiriladi va ta'lim jarayonining uzviy qismiga aylanadi. Talabalar butun o'qish davomida muntazam maktablarda ishlaydilar. Oxirgi yilda ular deyarli butun vaqtni maktabda o'tkazadilar va to'liq o'qituvchi ro'lida faoliyat yuritadilar. Universitetlar o'zining laboratoriya maktablariga ega bo'lib, u yerda yuqori sifatli mentorlik va nazorat tizimi yo'lga qo'yilgan. Finlandiyada o'qituvchi kasbi jamiyatda eng nufuzli kasblardan biri bo'lib, faqat eng iste'dodli nomzodlar tanlab olinadi.

Yaponiya tajribasi – Yaponiyada yangi o'qituvchilar birinchi ish yilida kuchli qo'llab-quvvatlash tizimiga ega. Bu jarayon "lesson study" – darsni o'rganish modeli asosida amalga oshiriladi. O'qituvchilar jamoaviy tarzda darsni rejalashtiradilar, bir o'qituvchi dars o'tadi, qolganlar kuzatadilar va so'ngra birgalikda tahlil qiladilar. Bu jarayon muntazam takrorlanadi va o'qituvchilarning doimiy professional o'sishini ta'minlaydi. Yaponiyada yangi o'qituvchi hech qachon yolg'iz qoldirilmaydi, u doimo mentorlar va hamkasblar tomonidan qo'llab-quvvatlanadi.

Singapur tajribasi – Singapurda pedagogik amaliyotdan so'ng ham doimiy professional rivojlanish tizimi mavjud. Har bir o'qituvchi yiliga ma'lum soat professional rivojlanish mashg'ulotlarini o'tashi shart. Mentorlik, coaching va uzluksiz o'qitish tizimlari orqali o'qituvchilar malakasini doimiy ravishda oshirib boradilar.

AQSh tajribasi – AQShda pedagogik amaliyot "student teaching" deb ataladi va odatda bir semestr yoki bir yil davom etadi. Talaba to'liq maktabda faoliyat yuritadi va tajribali o'qituvchi nazorati ostida dars o'tadi. Ayrim shtatlarda "residency" modeli joriy qilingan bo'lib, bunda talaba bir yil davomida to'liq maktabda ishlaydi, lekin universitet talabaligi saqlanib qoladi.

Germaniya tajribasi – Germaniyada ikki bosqichli model qo'llaniladi. Birinchi bosqich universitetdagi nazariy ta'limni o'z ichiga olsa, ikkinchi bosqich – "Referendariat" – ikki yillik amaliy tayyorgarlik davridir. Bu bosqichda yosh o'qituvchi maktabda faoliyat yuritadi, lekin hali yakuniy malaka imtihonlarini topshiradi. Shundan so'nggina u to'laqonli malakali o'qituvchi maqomini oladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Pedagogik amaliyot bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash tizimining eng muhim, ajralmas va o'rnini hech narsa bilan almashtirib bo'lmaydigan tarkibiy qismidir. U nazariya va amaliyot o'rtasidagi ko'prik, talabani o'rganuvchidan o'qituvchiga o'tkazuvchi bosqich, nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalarga aylantiradigan jarayon, professional kompetensiyalar shakllanadigan va sinovdan o'tadigan maydon, pedagogik mahorat hamda shaxsiy-kasbiy sifatlar rivojlanadigan muhit hisoblanadi. Pedagogik amaliyot nafaqat universitet dasturini to'ldiruvchi qo'shimcha element, balki butun o'qituvchi tayyorlash tizimining maqsadi va natijasi, barcha nazariy fanlarning amaliy tatbiqi, sinovdan o'tish va takomillashuv maydonidir.

Samarali pedagogik amaliyot bir qator muhim omillarga tayanadi. Bular – aniq belgilangan maqsad va vazifalar, puxta ishlab chiqilgan dastur, universitet va maktablar o'rtasidagi mustahkam hamkorlik, sifatli mentorlik tizimi, yetarli vaqt va hajm, refleksiv yondashuv, zamonaviy baholash mexanizmlari, talabalar faol ishtiroki hamda yuqori motivatsiyadir.

Xalqaro tajriba ko'rsatadiki, eng muvaffaqiyatli o'qituvchi tayyorlash tizimlari – Finlandiya, Yaponiya, Singapur misolida – pedagogik amaliyotga katta e'tibor beradi. Bu davlatlarda nazariya va amaliyot chambarchas bog'langan, doimiy mentorlik tizimi yo'lga qo'yilgan, refleksiya va hamkorlik madaniyati chuqur shakllangan.

O'zbekiston ta'lim tizimida ham pedagogik amaliyotni takomillashtirish uchun katta imkoniyatlar mavjud. Buning uchun universitet va maktablar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, mentor o'qituvchilarni tayyorlash va rag'batlantirish, amaliyot dasturlarini zamon talablari asosida yangilash, raqamli texnologiyalarni integratsiyalash, baholash va monitoring tizimlarini modernizatsiya qilish, talabalar refleksiya va professional rivojlanish ko'nikmalarini rivojlantirish zarur.

Faqat yuqori sifatli, puxta tashkil etilgan va tizimli qo'llab-quvvatlanadigan pedagogik amaliyot orqali haqiqatan ham malakali, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega, o'z kasbini sevuvchi, doimiy o'sishga intiluvchi o'qituvchilarni tayyorlash mumkin. Pedagogik amaliyot sifati bevosita ta'lim sifati, yosh avlod tarbiyasi va intellektual rivojlanishiga ta'sir qiladi. Shu bois, u nafaqat ta'lim tizimining ichki masalasi, balki millat kelajagi va davlat taraqqiyoti bilan chambarchas bog'liq strategik ahamiyatga ega jarayondir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. Davlat ta'lim standartlari: Pedagogika yo'nalishlari. – Toshkent, 2021.
3. Muslimov N.A. O'qituvchilarni tayyorlashning nazariy-metodologik asoslari. – Toshkent: Fan, 2012.
4. Kurbonov Sh.E. Pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2015.
5. Abdullina O.A. Obshchepedagogicheskaya podgotovka uchitelya v sisteme vysshego pedagogicheskogo obrazovaniya. – Moskva: Prosveshchenie, 1990.
6. Slastyonin V.A., Isaev I.F. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2013.
7. Darling-Hammond L. Powerful Teacher Education: Lessons from Exemplary Programs. – San Francisco: Jossey-Bass, 2006.
8. Korthagen F., Loughran J., Russell T. Developing Fundamental Principles for Teacher Education Programs. // Teaching and Teacher Education, 2006.
9. Rasulov H., Sharipova G. Pedagogik amaliyot: nazariya va amaliyot. – Toshkent: TDPU, 2019.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.